

1. Леонтьев Д.А. Ценностные представления в индивидуальном и групповом сознании: виды, детерминанты и изменения во времени / Дмитрий Алексеевич Леонтьев // Психологическое обозрение. — 1998. — №1. — С. 13 — 25.
2. Плахов В. Д. Западная социология. Исторические этапы, основные школы и направления развития (XIX—XX вв.) : [Учебное пособие] / Плахов В. Д. — СПб.: Издательство РГПУ им. А. И. Герцена, 2000. — 156 с.
3. Rokeach M. The Nature of Human Values / Milton Rokeach. — NY “Free Press”, 1973. — 438 p.

В статье рассматриваются методики диагностирования уровней сформированности ценностей у студенческой молодёжи и особенности их применения. Приведены и проанализированы результаты проведённых исследований.

Ключевые слова: ценности, ценностные ориентации, ценностные представления.

This article deals with the methodologies of students values formation diagnosis and the peculiarities of their applying. The results of conducted research are presented and analyzed.

Key words: values, value orientations, value views.

Бурцева І.І. – аспірантка кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Луганськ, Україна)

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент Т.Л. Антоненко

УДК 37.037

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

Л.В. Вовк

У статті проводиться аналіз експериментальної перевірки ефективності педагогічно-комп'ютерних технологій формування культури здорового способу життя у студентів спеціальної медичної групи

Ключові слова: студенти, культура, здоровий спосіб життя, спеціальна медична група.

Системний підхід до розробки педагогічних технологій свідчить, що вони перебувають у тісному взаємозв'язку і в практичних умовах інтерактивного середовища реалізуються як єдиний механізм, що й зумовлює ефективне досягнення освітньо-виховних і духовно-фізичних результатів[1, 2, 3, 4, 5].

Тому в нашому дослідженні було передбачено проведення формувального експерименту у вищому навчальному закладі (ВНЗ) зі студентами спеціальної медичної групи (СМГ), який був проведений на базі Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. У формувальному педагогічному експерименті взяли участь 320 студентів 1, 2, 3-го курсів СМГ.

Ми використовували такі методи дослідження: формувальний експеримент, у ході якого перевірялась ефективність педагогічних технологій формування культури здорового способу життя (ЗСЖ) у студентів СМГ; анкетування, тестування, педагогічне спостереження під час навчальних занять; бесіди зі студентами щодо необхідності внесення змін і доповнень у процес фізичного виховання; вивчення умов формування духовних цінностей і ЗСЖ; статистична обробка і аналіз отриманих результатів дослідження.

Формувальний педагогічний експеримент проводився в три етапи: підготовчий, основний і підсумковий. Кожний з етапів формувального експерименту має свій зміст і методикую вирішення поставлених завдань. Організаційно-змістовною основою формувального педагогічного експерименту була спеціально розроблена «Експериментальна програма формування культури здорового способу життя у студентів спеціальної медичної групи».

Для вирішення поставлених завдань нами було організовано 2 групи: контрольна і експериментальна. Контрольна група складалась зі 160 студентів, які займалися за традиційною методикою, а експериментальна група (156 студентів) займалась з використанням експериментальної програми. Контрольно-порівняльні процедури формувального експерименту здійснювалися на засадах спеціально розроблених критеріїв оцінки рівня сформованості у студентів СМГ культури ЗСЖ. Стан здоров'я і рівень фізичної підготовленості оцінювався за допомогою розробленої комп'ютерної інформаційно-діагностичної системи «Паспорт здоров'я».

Напочатку експеримента стан здоров'я і рівень фізичної підготовленості у студентів двох груп за результатами тестування суттєво не відрізнялись. Таким чином, експериментальна і контрольна групи мали рівні умови на початок формувального експерименту. Педагогічні спостереження, бесіди, анкетування студентів та констатуючий експеримент підтвердили, що більша частина студентів у кожній із виділених нами груп мала низький рівень сформованості культури здорового способу життя.

На основному етапі формувального експерименту було упроваджено педагогічно-комп'ютерну технологію, яка була спрямована на формування культури ЗСЖ у студентів СМГ.

Формувальний експеримент проходив під керівництвом автора дослідження. У контрольних групах процес фізичного виховання був організований традиційно без будь-яких педагогічних змін. У експериментальних групах процес фізичного виховання проходив за експериментальною програмою.

Ці дослідження свідчать про те, що вплив педагогічних технологій і їхнє функціонування на основі експериментальної програми зумовили формування у студентів СМГ пізнавально-емоційного уявлення про здоровий спосіб життя, яке включало: аналіз своєї життєдіяльності та інших студентів, ціннісні орієнтації щодо збереження й розвитку здоров'я, ведення ЗСЖ, самоорганізованість, самоконтроль, самоактуалізацію і активну самореалізацію позитивної Я-концепції.

Особистісно орієнтований підхід сприяє появі позитивної мотивації до навчання, тобто формування ціннісного ставлення студентів СМГ, майбутніх фахівців, до вибраної професії, професіоналізму та потрібних для цього знань. Крім цього, особистісно орієнтований підхід дає можливість кожному студенту СМГ реалізувати свої потенційні можливості у навчанні, спонукає до духовного і фізичного розвитку.

Аналіз бесід зі студентами експериментальної групи дозволив виявити, що професія фахівця і навчання для них стали більш значущими. Ці результати були підтверджені анкетуванням, що проводилося в експериментальній і контрольній групах. Так, у контрольній групі в кінці формувального експерименту значущість професії для студентів збільшилась на 1,2% згідно з високим рівнем теоретичного критерію і 2,8% згідно з середнім рівнем теоретичного

критерію. В експериментальній групі спостерігалось значно вище збільшення згідно з високим рівнем теоретичного критерію – на 10,5%, а згідно з середнім рівнем теоретичного критерію – на 16,2%. Відзначимо, що особистісно орієнтований підхід вплинув на позитивні зміни експериментальної групи на відношення до зань.

Постійний моніторинг навчальної діяльності студентів, проведений в ході формувального експерименту, дозволив виявити таке: в експериментальній групі студенти на заняттях стали проявляти більшу активність і творчість у навчанні, у порівнянні з контрольною групою. При обговорюванні навчальних питань студенти в своїх відповідях посилалися на додаткову літературу, пропонували різноманітні підходи, рішення, методи.

При цьому треба наголосити, що педагогічно-комп'ютерні технології в умовах ВНЗ забезпечували реалізацію цільового розвитку пізнавального інтересу, «суб'єкт–суб'єктну» форму спілкування у навчальних групах, особистісно-ціннісного підходу до засвоєння знань, навичок і вмінь розвитку і збереження здоров'я, ведення ЗСЖ. Викладена аргументація, яка характеризує педагогічні технології і їхнє впровадження у навчально-виховний процес студентів СМГ, свідчить, що цим педагогічним технологіям притаманні ознаки інноваційності, яка підтверджується позитивною динамікою результатів формувального експерименту в експериментальних групах студентів.

Проведене тестування за опитувальником «Самоактуалізація» в експериментальній і контрольній групах дало підставу вважати, що в експериментальній групі у студентів прояв творчості у навчанні збільшився, у порівнянні з контрольною групою. Так, у контрольній групі студентів на кінець формувального експерименту за шкалою «творчість» мотивація збільшилась на 1,8% згідно з високим рівнем естетичного критерію і на 0,6% знизився середній рівень естетичного критерію. В експериментальній групі збільшення відбулося значно вище: згідно з високим рівнем естетичного критерію на 8,4%, а згідно із середнім рівнем естетичного критерію на 13,2%. Відзначимо, що використання експериментальної програми позитивно вплинуло на зміни в експериментальній групі. Так, у студентів СМГ, майбутніх фахівців різних професій, збільшився відсоток сформованості духовної цінності – творчості. Динаміка рівня сформованості культури ЗСЖ

студентів СМГ на підсумковому етапі формувального експерименту зображена в табл.1).

Результати експериментальної роботи показують, що в експериментальній групі кількість студентів із високим рівнем сформованості культури ЗСЖ підвищилась на 8,7%, у контрольній групі – на 1,2%; із середнім рівнем сформованості культури ЗСЖ в експериментальній групі кількість студентів підвищилась на 14,2%, у контрольній групі – на 0,8%. Отже, порівняння результатів експериментальної та контрольної груп свідчить про ефективність запропонованої методики формування культури ЗСЖ студентів СМГ в освітньо-виховному середовищі вищого навчального закладу.

Таблиця 1

Динаміка рівня сформованості культури ЗСЖ студентів СМГ у підсумковому етапі формувального експерименту %

Рівні сформованості культури ЗСЖ	Контрольна група			Експериментальна група		
	Початкові	підсумкові		Початкові	підсумкові	
Високий	10,4	11,6	< 0,05	11,2	20,3	
Середній	30,2	31,0	< 0,05	32,6	46,8	
Низький	59,4	57,4	> 0,05	56,2	32,9	

На основі теоретичного аналізу проблеми культури здорового способу життя студентів спеціальної медичної групи, вдалося визначити, що основними критеріями сформованості культури здорового способу життя треба вважати теоретичний, етичний, естетичний, мотиваційний,

компетентнісний, моральний, технологічний, стану здоров'я і фізичного розвитку. Це дало змогу визначити показники і рівні сформованості культури здорового способу життя у студентів. Згідно з критеріями, рівнями і показниками був розроблений методичний інструментарій для дослідження проблеми здорового способу життя студентів спеціальної медичної групи. Діагностика на початку експеримента показала, що сформованість культури здорового способу життя у студентів перебуває на низькому рівні.

Аналіз результатів експериментальної роботи дозволив зробити висновок про позитивні зміни сформованості культури здорового способу життя у студентів спеціальної медичної групи в експериментальних групах, у порівнянні з контрольними. Кількість студентів в експериментальних групах, які мали сформованість культури здорового способу життя на низькому рівні, за час експерименту зменшилась, суттєво збільшилась кількість студентів, які мають середній і високий рівень. Це свідчить про ефективність розроблених нами педагогічно-комп'ютерних технологій з формування культури здорового способу життя у студентів спеціальної медичної групи.

Наступні розвідки у цьому напрямку ми плануємо присвятити вивченню інших проблем формування і виховання культури здорового способу життя студентів.

Література

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / Беспалько В. П. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Игропуло В. С. Основы образовательных технологий / Игропуло В. С. – Ставрополь : Институт развития образования, 1996. – 228 с.
3. Информационная культура специалиста как фактор внедрения новых технологий в практику физической культуры и спорта. – Режим доступа: <http://www.erudition.Ru/referat/id.50752-1.html>.
4. Современные технологии и оздоровительные программы педагогического процесса по физической культуре и спорту в учебных заведениях // Материалы межд. науч.- метод. конф. - Белгород.: Бел. ГТАМС, 2002.- 274с.
5. Шигалевский В.В. Компьютерные технологии оценки физического состояния и физической подготовленности учащейся молодежи / В.В. Шигалевский, А.А. Андрущук. - Луганск.: ВУГУ, 1999. - 160с.

В статье проводится анализ экспериментальной проверки эффективности педагогико-компьютерных технологий формирования культуры здорового образа жизни у студентов специальной медицинской группы.

Ключевые слова: студенты, культура, здоровый образ жизни, специальная медицинская группа.

The article analyzes experimental check effectiveness of pedagogical and computer technologies of healthy lifestyle culture forming at students of the special medical group.

Key words: students, culture, healthy lifestyle, special medical group.

Вовк Л. В. – викладач фізичного виховання кафедри фізичного виховання Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Луганськ, Україна)

Рецензент – кандидат педагогічних наук, доцент І.Ю. Ніколайчук

УДК 378.034

БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПЛАНЕТАРНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ З ТОЧКИ ЗОРУ ТРЬОХ ГУН МАТЕРІАЛЬНОЇ ПРИРОДИ

М.В.Воронкін

Стаття розкриває сутність поняття «Благодійна діяльність» як необхідного елементу формування планетарної свідомості студентської молоді з точки зору трьох гун матеріальної природи.

Ключові слова: благодійна діяльність, студентська молодь, гуні матеріальної природи.

Кризова ситуація проникла майже в усі сфери людського життя. Більш того багато проблем переростають у проблеми світового значення, коли їх неможливо вирішити локальними громадами, і їхнє вирішення вимагає світового партнерства. В свою чергу таке партнерство вимагає кардинально іншого світогляду, іншого способу мислення. Отже, ми говоримо про нову парадигму виховання молодого покоління, яка передбачає створення певних загальнопланетарних норм і стандартів. Формування планетарної свідомості має стати пріоритетним напрямком у виховному процесі вищих навчальних закладів, а благодійна діяльність – необхідна складова цього виховання. Саме